

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondenti regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In locul deschisu 20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pentru Tofaleni

Prin bunetatea Dlu Laurentiu Caba, preutu romanu in H. Giurtelecu, s'au tramisu Dlu Demitru Fogarasii, in Muresiu-Osiorheiu, ofertele urmatorie (d'in Selagiu): locuitorii comunei romane Chilor'a 2 fl. 13 cr., Dlu Alessia Covaciu, fostu notariu in Motesti, 1 fl., comun'a romana Minieu 1 fl. 7 cr., com. rom. Leleu 1 fl., com. rom. Cosieu 2 fl. 50 cr., com. romana H. - Giurtelecu 5 fl., adeca: doi-spre-diece fl. si 70 cr.

Nou'a pertratate a procesului de pressa contr'a lui Ionu Porutiu in caus'a Tofaleniloru.

In 18 a lunei curinte primiramu de la tribunalulu de pressa d'in Tirnavia (Nagy-Szombat) urmatoriulu actu de citatiune:

„Nr. presid. 20/1870. — Present. in 3 Martiu 1870.

„Onorabilelu tribunalulu de pressa alu districtulu de Tirnavia (Nagy-Szombat)

„Rogarea lui Ioanu Szabó, subdirectore alu causelor regesci magiare si procuroru generale in causele de pressa pentru districtulu de Pest'a

„contra lui Ionu Porutiu, redactoru si locuitoriu de Pest'a

„pentru defigerea terminulu de pertratate inaintea juratiloru in caus'a delictulu de pressa cuprinsu in Nr. 112—297 alu diuariulu „Federatiunea“ d'in anulu 1869.

„Directorulu causelor regesci magiare

Nr. 294

1870.

„Onoratu juriu!

„Considerandu că, — in procesulu de pressa intentatu prin mine contr'a lui Ionu Porutiu, locuitoriu d'in Pest'a si Redactoru alu diuariulu „Federatiunea“, d'in caus'a articulu sediciosu si provocatoriu la conturbarea violinta a pazei si leniscei publice, determinatu in detaliu in actulu meu de acusatune presintatu tribunalulu de pressa pentru districtulu de Pest'a in 21 Decembre 1869, Nr. esibit. 594, — sectiunea Curiei regesci magiare, ca foru de cassatiune, prin conclusulu său d'to 8 febr. 1870, Nr. 1054 si 1149, a nullificatu verdictulu de „vinovat“ alu juriulu pentru districtulu de Pest'a, pronunțiatu in 21 Ianuariu 1870, precum si sententi'a tribunalulu de pressa d'in Pest'a prin carea acusatulu f'u condamnatu la inchisore de siese lune, la una amenda de 200 fl. si la rafiura peseloru procesuali; considerandu că, pentru nou'a pertratate a acestui procesu si pentru enunțierea unei noue sentințe, conformu decretulu ministeriulu magiaru de justitia, Nr. 336, s'au delegatu juriulu si tribunalulu de pressa d'in Tirnavia (Nagy-Szombat); am onorea a substerne rogarea mea oficiale: ca pentru nou'a pertratate verbale si publica si deliberarea delictulu de pressa, cuprinsu in numitulu actu de acusatune, se binevoiesci a defigē unu anumitu terminu si a citā la acestu terminu pre Ionu Porutiu, locuitoriu de Pest'a, sub consecintiele determinate in §. 80 alu ordinatiunei ministeriali d'to 17 maiu 1867, si a-mi comunicā atātu mie cătu si acusatulu list'a juratiloru chiamati a prestā servitiulu loru in acēsta afacere de acusatune.

„Binevoiesce a primi, etc.

„Pest'a, 27 februaru 1870.

„Alu onor. Juriu

„Servu umilitu

„Ioanu Szabó m. p.

„Subdirectoru alu causelor regesci, ca procuroru generalu in causele de pressa.“

„Nr. 20.
1870.

„Nou'a pertratate publica a acestei afaceri de pressa inaintea camerei juratiloru se defigē pre 11 aprile 1870, si atātu procuroru generalu cătu si acusatulu sunt avisati că, sub greutatea consecintiloru legali, se se infaisiedie inomisise in diu'a mentiunata, aci in locu, in cetatea libera regesca de Tirnavia (Nagy-Szombat), la 9 ore a. m., in sala mare a magistratulu, ca localitate de pertratate, determinata prin present'a resolutiune.

„Datu in Tirnavia (Nagy-Szombat), 15 martiu 1870.

(L. S.)

„Franciscu Szerényi, m. p.

„Presiedinte alu judecatoriei regesci miste.“

Dlu Ionu Porutiu, Redactoru alu diuariulu „Federatiunea“
in Pest'a.

Pana candu inca?

„Trece unu anu dupa altulu, si deputatii romani d'in diet'a pestana nu se obosescu in lupt'a nefertila contr'a unei majoritati, carea nu respecteza nemica si si-inchide urechile la veri-ce dreptate si intieptiune. Noi admiramu acēsta perseverantia, carea in butulu toturoru nereusiriloru nu se frange si carea, rebatuta de una sutu de ori, reinnoiesce ataculu, de si scie forte bine, că nu va potē ocupā cetatiu'a. Precum d'iseramu, noi admiramu acēsta perseverantia, inse — nu o aprobamu.

„Precum traditiunea grecesca enareza despre nenorociti, cari au fostu condamnati in infernu de a gol' vasulu danaidu cu una sita gaurita: chiaru asi sunt condamnati deputatii romani in diet'a pestana a se opune cu una mana de voturi majoritati magiare, carea e de patru-diece de ori mai mare, si cine se pote mirā, daca rezultatulu nu este altulu, decātu că vasulu danaidu alu nedreptati magiare batu-jocoresce nesuintiele de a-lu gol' si remane plinu ca si mai innainte?

„Candu Romanii s'au incercatu cu ocaziunea votarii bugetulu, in care institutele magiare particulare se vedu dotate cu mai multe milioane, d'a eluptā pentru asemene scopuri celu putienu cāteva mii florini, magiarii respusera la acēsta pretensiune totu atātu de modesta cătu si equitabile cu una refusare resoluta. Si candu unu deputatu romanu si-a luat libertatea a vorbi despre una natiune romana, conducatoriulu stargei, dlu Colomanu Tisza, ia respunsu cu tonu inaltu, că in Ungaria nu existe alta natiune, decātu cea magiara, si daca Romaniloru nu li place acēsta, se emigreze in Romania. Unu urletu cumplitu d'in partea magiariloru, fara diferentia de colore de partita, recompensā pre vorbitoriulu, care cutezā a pasi in astufeliu de modu nerusinat si ordinariu contr'a unni poporu, care chiara asi apartiene la elemintele Austriei ca si magiarii, si este indreptatitu a face pretensiuni chiaru la acele drepturi la cari facu si magiarii.

„Si ce au facutu deputatii romani facia de acēsta insulta, carea li s'a facutu publice si inaintea lumei? Nemica! Ei primira palm'a linisciti si tacura, si ca crestini pii, verosimilu, tienu gat'a inca si ceaialta falca pentru palmele, cari, fara indoie, voru urmā cătu mai curandu. Se pare că li place rolulu suferitoriloru si alu maltratatoriloru. Se pare, că voiescu se arete lumei, cumca in Austria existe unu poporu, care pote suferi mai multu si a suportā unu jugu mai greu, decātu tote celelalte popore. Ce egoismu curiosu!

„Daca deputatii romani d'in diet'a pestana aru fi cunoscutu bine situatiunea; daca aru fi fostu in chiaru cu problem'a, carea au luat-o asupra si si cu marea responsabilitate, ce o au facia de poporulu loru: atunci ei aru fi respunsu la provocatiunea netrebica a lui Tisza cu unu

protestu barbatescu si demnu, anuciadu totu-unadata, in corpore, raspirea loru d'in una adunare, in carea cea mai brutale inganfere nationale si permite a celebrā rusinatele sale orgie in unu modu atātu de nepedepitu. Ei trebuiau se intorca, pentru totu-de-un'a, dosulu acestei diete, carea refusa natiunalitatiloru nemagiare tote pretensiunile loru, si primesce cu batu-jocura selbateca veri-ce plangere a loru, fia ori cătu de drepta; unde existe numai unu idolu, care este glorificatu si i se sacrifica tote, adeca idolulu magiarismulu.

„Aci sunt intruniti acesti Iovi moderni, acesti bravi deputati romani, constatori d'in una semiduzina de Mocionesci, cari inca nu sunt adulti pre deplinu, d'in dlu Babesiu, dlu Popu etc. etc., si se nesuescu, in sudorea faciei loru, a tienē vorbiri in idiomulu magiaru, pre care nu-lu precepu si lu rumpu ca cu rot'a, si, permitiendu ca poporulu represintatu de ei se fia dejositu d'in d' in d' mai tare innaintea majoritati magiare, se fia batu-jocuritu si calcatu in pitiore, ei traiescu in imaginatiunea, că sunt patrioti mari si servescu unei cause, carea numai se nimicesce prin o atare portare cersitoresca a reprezentatoru sei. Credu pote domni acēsti-a, că voru impune magiariloru si voru castigā respectu innaintea loru, daca concedu se fia totu-de-un'a majoritati prin voturi si se fia tratati ca sclavi parlamentari ai majoritati magiare, fara a face bataru unu pasiu spre una aperare energiosa? Credu ei pote, că unu jugu se pote scuturā cu atātu mai usioru, cu cătu este suportatu cu mai mare pacientia? Credu ei pote, că inimiculu se invinge, daca i se dā, in continuu, ocaziune spre invingeri noue? Intru adeveru, una cauza drepta si nobila n'a fostu neci candu reprezentata mai rēu si mai nedemnu, de cătu caus'a poporulu romanu de deputatii romani d'in diet'a pestana. Magiarii insi-si trebuie se dica, că Romanii nu merita una tratate mai buna, daca suferu tote căte li se facu pre tota diu'a si in totu momentulu.

„Majoritatea germana d'in senatulu imperialu vienesu a fostu ce multe-ori destulu de neequitabile in procedur'a sa.

„N'a provocatu inse neci odata pre cehi seu poloni, pre tioleni seu sloveni că, daca nu li place, se iesa afara d'in tiera. Si cu tote aceste cehii vedindu că totu-de-un'a sunt majoritati prin voturi si, prin urmare, veri-ce lucrare in favorulu causci poporulu loru este una impossibilitate, au parasitu senatulu imperialu. Ei nu voira se suporte mai multu jugulu umilitoriu alu unei majoritati constante si calculate, că-ci au sentitu prea bine, că prin acēa compromitu poporulu si-lu arunca in una sclavia, d'in carea apoi numai cu greu se va potē scote. Si, candu unu membru alu senatulu imperialu si-a permis a se servi de unele espressiuni aspre contr'a tioleniloru, fara d'a-fi fostu provocatu la ordene de presiedintele, deputatii tioleni se radicara toti ca unulu dechiarandu, că parasescu senatulu imperialu. Slovenii asepta numai ocaziunea binevenita pentru a face asemene pasiu, si polonii au presintatu unu registru, care contine pretensiunile loru, si indata ce acēste nu voru fi permise, voru parasī si ei senatulu imperialu.

„Asie procedu barbarii cari sunt petrinsi de consciint'a, că in unu parlamentu nu este vorba despre person'a deputatulu respectivu, ci despre poporu pre care lu represinta, si a carui demnitate nationale nu este ertatu se devina preda. Si cu tote acēste, germanii n'au facutu atâte nedreptati celoru-a-lalte popore de d'incece de Leit'a, cēte au se suferē Romanii si Sasii, Serbii si Slovaci de la Magiari. Neci unu germanu n'a cutezatu a afirmā că in Austria apusena existe, dupa dreptu, numai una natiune, natiunea germana; neci una tiera de corona n'a fostu despoiata d'iet'a sa, si limb'a germana nu s'a decretatu neci candu de limba eschisiva pentru afacerile publice, ci tote limbele sunt egal indreptate si veri-care deputatu se pote servi de idiomulu seu natiunalu chiaru si in senatulu imperialu.

„Dreptu-ace'a e forte urginte, ca si deputatii romani se resolve una-data la unu atare pasiu barbatescu si se dica dietei pestane, in carea se obolesc in daru si fara neci una sperantia, unu remasu bunu, pana candu nu se va dá poporului romanu dreptulu seu.

„Pana candu inca voiescu deputatii romani se joce rolulu celu umilitoriu de pana acum? Pana candu inca voiescu ei se se facea, de voia buna, obiectulu inganfarii magiare? Pana candu inca voiescu ei se ofere lumei spectaculu rusinatoriu de reprezentanti ai poporului, cari prin politic'a loru orba sacrifica nu numai drepturile nationali ci si onorea nationala? Pana candu inca nu voru voi se precepta, ca este degia tempulu supremu a pune capetu unei atari politice stricatiose si de condamnatu?

„Romanii stau asta-di facia de preponderantia magiara fara nece una organisatiune firma si de totu isolati. Numai una arma au spre despusetiune, si acest'a consiste in a face d'in diet'a pestana una dieta trunchiata, unu hrbu spartu si in modulu acestu-a se dee autoritatii acestei diete prim'a lovitura sensibil'e. Indata ce deputatii romani voru parasí diet'a pestana, ace'a nu va mai forma unu intregu, ci numai una frantura, ca ci unu poporu de 2 1/2 milioane suflete nu mai este reprezentatu in ea. Atunci, de siguru, si deputatii serbi voru urma esemplulu Romaniloru, si diet'a pestana, carea nu este alta ce decatu unu aparatu de dominia magiara, se va daraburi si descompune ca si senatulu imperialu d'in Vien'a, care jace degia pre patulu de morte.

„Pana candu inca voiescu deputatii romani se ascepte pentru a face trebuintia de unica arma, carea li sta spre despusetiune? Tempulu perdutu este irreparabilu pentru eternitate.

O s t e n .“

Revista diurnalistica.

(B.) Multi d'in acei ce cunosc conditiunile precarie sub a caroru apesare ucidentoria gemu poporele d'in centrulu si orientulu Europei, si multi d'in acei ce petrecu cu atentiune desceptarea si consolidarea consciintei si desvoltarea stimulatiunei aceluor popore nefericite, multi, dice-mu, au profetit, ca primaver'a anului curentu va produce flori de sange si ca evinamente mari, sguiditorie, voru urma pentru a decide nu numai asup'r'a destineluor natiuniloru d'in orientu, ci chiaru si asup'r'a conditiuniloru chiamate a intemeia noue raporte internatiunali, unu echilibriu stabilu si una prosperitate sigura pentru tote elementele imprasciate de provedintia pre continentulu Europei betrane. Nu e greu se ne convingemu, ca tonulu si simptomele, ce se potu observá la acei ce gemu sub jugulu neumanu, fia turcescu seu de alta colone, justifica deplinu acceptarea unoru asemene evinemente. N'avemu se mergemu in departare pentru ca se audimu acelu tonu si se vedemu acele simptome: Belgradulu nu e departe si „Vidovdan“, foia oficiosá d'acolo spune in tonu inaltu, cumca „detrinitia Serbiloru, pentru libertatea loru propria si a Europei, i-chiama la una opera mare si ponderosa. Or'a va suna in scurtu si solidaritatea totoruru poporeloru crestine d'in orientu trebuie se fia inceputulu acelei mari intreprinderi. Serbi'a contéza cu incredere la organisatiunea sa militara, la spirítulu cavalerescu cu care strabunii serbi au salvatu patri'a loru si contéza la sivenirea eroiloru libertatii, cari au facutu d'in Serbi'a unu oasu in desiértulu dominatiunei turcesci, Serbi'a si Muntenegrulu intrunite prin iubirea fratieasca si prin solidaritatea sangelui potu si voiescu se fia pionierii eliberarei orientului. Poporele vecine voru forma trupele aussiliare si scutul la spatele acestoru pionieri. Serbi'a are se se sustiena cu arme serbesci si cu virtutea serbesca; dar' orientulu crestinu trebuie se fia regeneratu prin braciele si sangele totoruru resariteniloru. — Amu fostu — dice „Vidovdan“ — in tempu de mai multe secle unu muru de aperare mai multu pentru libertatea Europei decatu pentru a nostra. Asta-di, in urm'a egoisticee politice seculare, ne vedemu de nou in facia misiunei nu numai d'a ne elibera pre noi in sine, ci d'a ascura totodata libertatea si echilibriulu Europei. Noi vomu face acest'a si vomu dovedi posteritatiei, ca noi suntemu asta-di mai mari decatu cum a fostu Europ'a.

„Fratiloru, popore crestine a le orientului! radicamu vocea nostra intru interesulu vostru mai multu decatu in alu nostru. Salvarea nostra depinde de la cointelegerea si solidaritatea nostra. Devisa nostra porta in fruntea sa sentintia lui Catone: c e t e r u m c e n s e o ! acest'a se fia ancor'a si compasulu nostru. Sub acest'a devisa orientulu va reinvia seu vomu perde pentru totu de-un'a

acestu paradisu, remanendu-ni a-lu uda cu lacremele nostre d'in generatiune in generatiune.“

„Corresp. Slave“ publica una corespundintia d'in Belgradu, in carea se afirma, ca guvernulu serbescu a tramesu la Constantinoplea una nota forte energica, protestandu contra edificarei liniei ferate ce Turci'a vr'e a o conduce prin Bosni'a; acésta linia ar' impedeá comunicatiunea Serbiei cu Europ'a si ar' forma una bariera strategica, care ar' amenintia in totu momentulu independintia Serbiei. Guvernulu serbu dechiara, ca nu va poté fi passivu in facia unei asemenea provocari, ci va recurge la ajutorulu poteriloru garante pentru scutirea intereseluor tieri, amenintiate prin linia proiectata de Turci'a.

Asie se vorbesce prin Belgradu. Apoi noi scimu, ca si balaurulu nostru celu cu doue capete jace pre unu asternutu vulcanicu.

„Hon“ de la 19 Mart., editiunea de ser'a, publica una corespundintia despre esamenulu scolei romane d'in Lon'a (cott. Dobacia), tienutu la inceputulu lunei curinte. „Copii au doveditu unu progresu surprindetoriu — dice „Hon“; atentiune viua, promotia si inteligentia respiru d'in respunsurileru. D'indre tote prelectiunile, l e c t u r a c u r a t a m a g i a r a n e a surprinsu mai tare, — continua corespundintele; au tradusu in limba magiara fara greutate propusetiuni mai scurte si s'a vedutu, ca pruncii intielegu bine fia-care cumentu magiaru. Dar' fu si mai surprindetoriu a audi, cum baetii romani dechiara unguresce, dupa ce dechiarama romanesce. Atatu de frumosu, atatu de sonoru si la intiesu dechiarama unguresce, precum numai se cuvine copilulu patriei nostre. Limba magiara nu era una limba straina pre buiele copilulu romanu. Cuvintele este d'in inima lui spuneá, ca ea este limba dulcea mame comune, a patriei nostre.“

Vedeti, frati romani, cum prosperéza magiarismulu, cum se ucide natiunalitatea si limba nostra dulce prin scolele nostre sustienute cu sudorea nostra. Vedeti, cum spirítulu Dlui baronu Eötvös, mortiferu pentru limba si natiunalitatea nostra, se incuiba si prinde radecine in odorele vostre cele mai scumpe, in pruncii vostri, in sperantia si garantia venitoriulu nostru. Cui se atribuiu meritulu magiarisarei scolei romanesci d'in Lon'a, invetiatiului, directorulu scolei seu arbitriulu Dlui baronu de Eötvös? Aveti grige, frati romani de la tiérra, ca nu cumva se ve trediti intr' o buna deminética, ca pruncii vostri nu mai intielegu limba vostra mostenita de la parintii vostri si conservata cu atate lacreme si cu atata sange!

Dar', spre mangaiarea nostra, nu tote cele audite in scol'a d'in Lon'a au fostu pre placulu corespundintelui d'in „Hon.“ Anume, elu spune, cu dorere, ca „respunsurileru geografice l'au convinsu, ca patri'a copilulu romanu este T r a n s i l v a n i a ; copilulu romanu cunosc geograf'ia p a t r i e i numai sub numele de „Transilvania“; ér' despre Ungari'a scie numai atata, ca ea jace in apusulu Transilvaniei. Ba nu sciu nice celu pucinu atata, ca Transilvania este parte (!?) intregitoria a Ungariei, etc.“

Ce? voiiti, domniloru magiari, a sugruma in gur'a ardelenului si ultim'a nomenclatura, care i-mai spune ca si elu a avutu si trebuie se aiba una tiérra autonoma? Candu ore magiarii voru intielege si se voru convinge, ca ardelenulu n'a renunziatu inca si nu pote se renuncie la tiérra sa si la autonom'ia ei!

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 18 mart.

Dupa ceremonialulu indatenatu, ministrulu de fincie, Melch. Lónyay voiescu a responde la interpelatiunea lui Franc. Deák, facuta cu privire la eliberarea de la contributiune a caseluor nove; de ora-ce inse pre biuroulu camerei se afla una petitiune a cetatii Pest'a, presintata totu in acea-si afacere, si oratorele nu pote produce alte motive cu privire la interpelatiunea cestiunata, decatu eari le va produce cu ocaziunea discutiunei petitiunei; cere permissiunea, pentru a responde la interpelatiunea lui Franc. Deák cu ocaziunea desbaterei petitiunii respective.

Franc. Deák este multumitu cu dechiaratiunea ministrului.

Eduardu Zsedenyi comunica, ca sectiunea IX este de opiniunea, ca inainta de ce ar' discute proiectulu de lege alu lui Simay, relativu la stergerea vameloru pentru poduri si drumuri, se se tramita la comisiunea financiara.

Col. Tisza doresce, ca proiectulu cestiunatu se se puna in desbaterea camerei. — Solom. Gajzágó de parere, ca acelu-a se se retramita sectiuniloru spre discutiune. — Ignatiu Somoosy si minist. Lónyay dorescu se se tramita mai antaiu comisiunei financ., ce se si intempe.

Adolfu Erkövy cetesce raportulu comis. centrale, relativu la legea industriaria.

Ign. Hajdu raporta, d'in partea comis. petitiunarie in privint'a petitiuniloru cuprinse in registrulu XI. a Camer'a le radica la valore de conclusu.

Sub nr. 6) se afla petitiunea cetatii Pest'a, prid carea acest'a cere ca, conformu art. de lege d'in 1865, proprietarii de case nove se fia scutiti de contributiune.

Minist. Lónyay nu este de opiniunea deputatu lui Franc. Deák, ca legea pentru contributiunea de case se elibereze edificiele cele noue d'in Bud'a-Pest'a numai de la adausulu de statu, ci si de la alu desarcenarii pamentului. Oratorele spune, ca neci candu n'a fostu vorba despre eliberarea de la contributiunea pentru desarcenarea pamentului, si camer'a nece n'a avutu intentiunea acésta; dupa ce inse la interpretarea legé, se ida in consideratiune mai alesu intentiunile camerei, éra aceste vorbescu pentru despusetiunile facute de desu, nu pote primi opiniunea lui Franc. Deák.

Franc. Deák nu este multumitu cu respunsulu ministrului; dreptu-ce recomanda camerei opiniunea comisiunei financiara.

Dupa una discutiune ore carea, presedintele intreba, daca camer'a primesce opiniunea comis. financiara? Stang'a, Franc. Deák si una parte d'in drept'a primescu; deci petitiunea cestiunata se traspune ministrulu financiarulu.

La ordenea dilei urmeza opiniunea comis. petitiunarie cu privire la petitiunea gidaniloru ortodocsi. — Se primesce.

Siedintia se inchiaia la 12 3/4 ore m.

Siedintia de la 19 mart.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Col. Széll. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Col. Iul. Andrassy, Melch. Lónyay, Colom. Bedekovics, Steff. Gorove si b. Ios. Eötvös.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, se presinta mai multe petitiuni, cari se tramita la comisiunea petitiunaria.

Colom. Tisza adreseza ministrulu culteluor si alu instructiunei publice armatori'a interpelatiune: Respingandu-se scirea, ca dlu ministru are de cugetu a numi la universitatea tieri atari profesori, cari nu sunt capabili a corespunde despusetiunei cuprinse in §-ulu 19 alu art. 44 d'in an. 1868, conformu carei-a „limba delu propunere la universitatea tieri este cea magiara“; dreptu-ace'a lu intreba, daca intru adeveru are de cugetu a numi atari profesori, si daca are, ce lu indreptatiese a procede estumodu? — Se va comunica ministrulu concerninte.

Dan. Irányi pune pre biuroulu camerei doue proiecte de legi, unulu relativu la promoverea instructiunei elementare pentru cei adulti, éra alu douilea la suprimerea pedepsei corporali in scole. — Se voru tipari si pune in desbaterea camerei.

Minist. financiarulu, Melch. Lónyay, presinta camerei unu proiectu de lege relativu la catastrarea tieurerei; comunica, mai departe, ca au aparutu cu inceputulu an. 1870 primii galbeni unguresi de 10 si 20 franciu cari se voru da circulatiunei.

Trecundu-se la ordenea dilei, camer'a primesce raportulu comisiunei economice, relativu la sistemizarea a doue posturi pentru practicanti de stenografia.

Se pune in desbaterea camerei proiectulu de lege despre erogatiunile curtii Majest. Sale, care dispune, ca list'a civila se se doteze d'in partea Ungariei, de la 1 ianuariu 1870 pana in 31 decemvre 1879, cu una suma anual'e de 3,650,000 fl. v. a.

Emer. Henszlmann condanna, ca se promoveza luculu la curte, precum si impregiurarea, ca, facia cu deficitulu esistente guvernulu mai cere inca sporirea listei civile; dreptu-ce presinta unu proiectu de conclusu, conformu carui-a list'a civile se se voteze numai pre unu anu, adeca pre an. 1870, cu 3 milioane fl. v. a.

Eugeniu Madarasz spune, ca impregiurarea, ca list'a civile se statorosce pre 10 ani, i insuffia ingriji si temeri mari. Oratorele vede in acésta restringerea dreptului camerei unguresci de a votá bugetele, carea preste putienu nu va mai ave nimica de lucratu, daca ife se va luá unu dreptu dupa altulu. (Aprobare in stang'a extrema. Iosifu Madarasz, parintele oratorelui, i gratuleza, ce'a ce produce ilaritate mare.)

Colom. Tisza, combatendu asertiunile vorbitoriloru antecedenti, primesce proiectulu guvernului. (Aprobare in drept'a.) — Paulu Nyáry néga, ca prin statorirea listei civile pre 10 ani Ungari'a ar' renunziá la dreptulu seu de a votá bugetele; dreptu-ce primesce proiectulu d'in discutiune

Iul. Schwarz dechiara ca Ungari'a, devenita, a asie dicundu, la sapa de lemnu, nu mai pote sacrifica nimic'a pentru curte. Suntemu cerastori, eschiama oratorele, d'n'avemu nemica pentru educatiune, nemica pentru justitia si, d'in lips'a baniloru, nu potemu introduce reformele, ce de la cari depinde viétt'a si venitoriulu nostru, éra list'a civile se o sporimu cu 600000 fl. l. Oratorele vede in impregiurarea acest'a grassarea manei nevedute, carea se p face d'in tempu in tempu totu mai sensibil'a (Ilaritate in p

2 fl. v. a. Domnilor colectanti de 10 esemplarie societatea le va remunera ostentia cu unu esemplariu gratuitu.

Epistolele celu multu pana in 15 Aprile suntu a se adresa societatii beser. lit. a teologiloru rom. d'in Vien'a (Schönlaterngasse Nr. 10). Si de ora-ce la inceperea tiparirii in 15 Aprile, care apoi va urma cu rapidiune, e de a se anticipa tipografiei pentru opulu tiparindu o suma ore-care, societatea e nevoita a roga pre domnii prenumeranti si colectanti, ca macaru o parte d'in pretiulu de prenumeratiune se binevoiesca a-lu tramite anticipative.

Totu d'in acesta cauza rogamu cu respectu si pre p. t. domni membri binefacatori ai societatii, ca se nu pregete a raspunde tacs'a annala, cu care voru fi fiindu in restantia.

Spiritulu timpului si cercustarile nostre politice-sociali indemna cu totu adinsulu, ca fia-ce romanu bine-simtiutoriu se spriginisca d'in respoteri ori-ce incercari si lucrari literarie nationali, mai alesu pre terenulu beserecescu, ce la noi remasese pana acum mai de totu paraginitu.

De unde ne laptu speranti'a, ca publiculu romanu va documenta zelulu seu natiunala si facia cu intreprinderea nostra presente.

Vien'a 4 Martiu 1870.

Pentru societatea teologiloru :

Simeonu Toma, Georgiu Bucsia, presiedinte secretariu.

** (Insciintiare.) Opulu istoricu intitlatu : „Vechi'a Metropolia ort. romana a Transilvanisi, suprimerea si restaurarea ei“ — septeman'a venitoria — inainte de terminu, va esf de sub tipariu, si se va pote tramite d. d. prenumeranti !

Acest'a se aduce la cunoscinti'a pre on. d. d. propotopi si a celorlalți dd. colectanti, rogati amicalminte pentru culegerea prenumeratiuniloru, precum si a totoror domniloru, cari aru dori a ave acesta carte, — ca se bine-voiesca a grabi cu tramitarea prenumeratiuniloru, insemnandu acuratu numele si locul prenumerantiiloru precum si modulu, in care aru socoti d-loru ca s'aru pote

mai sicuru si mai cu inlesnire espeda brosiurile respective.

Opulu tiparitu va contine cu vre-o doue cole mai pucinu de cum se anuciase, d'in cauza, ca-ci aflandu cu cale subscrisulu a se abate dela planulu seu primitivu, de a-lu tipari intregu cu litere mari Cicero, cu de cari aru fi estu cu multu mai voluminosu de cum se socotea, — tote documentele cele numeroase se tiparira cu litere mai merunte Garmondu, care, cum se scie, inghitu multu materialu.

Prenumeratiunile se pota tramite ori la subscrisulu, ori la tipografia archidiecezana.

Sabiu, in 4 Martiu 1870.

Nicolau Popca. Protos. archid.

Sciri electrice.

Vien'a, 19 martiu. Asta-di la dove ore dupa media-di s'a tienutu unu consiliu ministerialu sub presiedinti'a imperatului, in privinti'a cestiunei reformei alegeriloru.

Vien'a, 19 martiu. Unu decretu alu ministrului de interne eschide pre unguri de la redactarea vre-unei foie cislaitane, de ora-ce nu sunt ceta tienti de statu austriaci

Roma, 19 martiu. Pap'a a opritu parastasulu ce era selu tiena arci-episcopulu Dupanloup in memori'a contelui Montalembert, dicundu, ca este funestu pentru conciliu; de ora-ce inse acesta oprire facu mare sensatiune, pap'a ordona unui episcopu italianu ca se celebrez parastasulu mentionatu, la care apoi si elu insu si a fostu de facia.

Vien'a, 19 mart. Comitulu pentru resolutiune accepta propunerea lui Rechbauer, ca adeca se se lase dietei legislatiunea asupra sco-

loru poporali, a gimnasiiloru si a universitatiloru, incatu aceste d'iu urma se sustienu p spesele tierei. Mai departe se acceptara articlii si 4 ai propunerei lui Rechbauer, cari dicu, minele de sare d'in Galicia se nu se pota vin seu insarcina decatu cu contielegerea dietei si Galicia se aiba la suprem'a curte de cassatiu unu despartimentu propriu inpedinte. Punct 5, 6 si 7 ale resolutiunei s'au respinsu.

Vien'a, 19 martiu. Giskra negotieza Czedik pentru ca se primesca postulu de su alu unei sectiuni. Weer, notariulu consiliului materialu, este destinatu pentru postulu de vi presiedinte la locutieninti'a boema.

Vien'a, 21 mart. Intre ministri domnea discordia cu privire la cestiunea de cabinetu, p vocata prin proiectulu despre reformarea alegeriloru. Unii ministri sunt contr'a cestiunei cabinetu.

Vien'a, 21 mart. Reformarea alegeriloru e amenata. Diuar. „Neue fr. Presse“ spune Giskra si-a datu demissiunea, carea se si prin Cei-alalti ministri remanu. — Imperatulu caletu asta sera la Bud'a.

Bursa de Vien'a 21. Mart. 1870.

Table with 4 columns: Item, Price, Item, Price. Includes 5% metall, Imprun. nat., Sorti d'in 1860, Act. de banca, Act. inst. cred., Londra, Argintu, Galbenu, Napoleond'or.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMAN Redactoru respund. interim. IONU PORUTU

Comunicatiunea pre calile ferate.

Pre Lini'a Statului Cu Trasura accelerata

Table with 2 columns: Pesta-Vien'a, Vien'a-Pesta. Includes destinations like Posionu, Neuhäusel, Segedinu, Timisior'a.

Table with 2 columns: Vien'a-Baziasiu, Baziasiu-Vien'a. Includes destinations like Posionu, Neuhäusel, Segedinu, Timisior'a.

Table with 2 columns: Baziasiu-Vien'a, Vien'a-Baziasiu. Includes destinations like Posionu, Neuhäusel, Segedinu, Timisior'a.

Calea fer. de Nordu ung.

Table with 2 columns: Pesta-S-Tarjan, S-Tarjan-Pesta. Includes destinations like Steinbruch, Gödöllő, Hatvan.

Calea fer. de Sudu (amedia-di).

Table with 2 columns: Bud'a-Triestu, Triestu-Kantzsa. Includes destinations like Alba-Regia, Canisia, Pragerhof.

Triestu-Bud'a, Kantzsa-Bud'a

Table with 2 columns: Triestu-Bud'a, Kantzsa-Bud'a. Includes destinations like Steinbrück, Pragerhof, Canisia.

Bud'a-Albaregale-Vien'a.

Table with 2 columns: Bud'a-Albaregale-Vien'a. Includes destinations like Alba-Regis, Sözyu-nou.

Vien'a-Albaregale-Bud'a.

Table with 2 columns: Vien'a-Albaregale-Bud'a. Includes destinations like Sözyu-nou, Alba-Regia.

Calea fer. spre Tis'a.

Table with 2 columns: Vien'a-Pesta-Casiovi'a, Casiovi'a-Pesta. Includes destinations like Pesta, Czegled, Szolnok, Püspök-Ladány.

Vien'a P. sta-Aradu.

Table with 2 columns: Vien'a P. sta-Aradu. Includes destinations like Pesta, Tiegledu, Solnocu, Mezö-Tur, Ciaba, Aradu.

Vien'a-Pesta-Oradea-Mare.

Table with 2 columns: Vien'a-Pesta-Oradea-Mare. Includes destinations like Pesta, Tiegledu, Püspök-Ladány, Berettyó-Ujfalu, Oradea-Mare.

Casiovi'a-Pesta-Vien'a.

Table with 2 columns: Casiovi'a-Pesta-Vien'a. Includes destinations like Casiovi'a, Micsoltau, Toca, Nyiregyháza, Dobritienu, P. Ladány, Solnocu, Tiegledu, Pesta, Vien'a.

Aradu-Pesta-Vien'a.

Table with 2 columns: Aradu-Pesta-Vien'a. Includes destinations like Aradu, Ciaba, Mezö-Tur, Solnocu, Tiegledu, Pesta, Vien'a.

Oradea-Mare-Pesta-Vien'a.

Table with 2 columns: Oradea-Mare-Pesta-Vien'a. Includes destinations like Oradea-Mare, Berettyó-Ujfalu, P. Ladány, Tiegledu, Pesta, Vien'a.

Mohacu-Barciu.

Table with 2 columns: Mohacu-Barciu. Includes destinations like Mohacu, Vilani, Üszög, Cinci-Beserice, Szigetvár, Barciu.

Barciu-Mohacu.

Table with 2 columns: Barciu-Mohacu. Includes destinations like Barciu, Szigetvár, Cinci-Beserice.

Table with 2 columns: Cinci-Beserice, Vilani, Mohacu. Includes destinations like Cinci-Beserice, Üszög, Vilani, Mohacu.

Prim'a Cale ferate transilvana.

Table with 2 columns: Aradu-Alb'a-Iuli'a, Alb'a-Iuli'a-Aradu. Includes destinations like Aradu, Radna, Soborsimu, Ili'a, Dev'a, Orestia, Vintiu-inf., Alba-Iuli'a.

Trasurile cu persone se impreuna la Aradu cu calea fer. de Tis in ambe directiunile.

Navigatiunea (Plutirea)

cu vaporele societatii Danubiane imp. reg. priv.

Vaporele cu caletorii pléca:

Vien'a-Pesta: in tote dilele la 6 1/2 ore demineta. Jaurinu-Pesta: in tote dilele la 12 ore inainte de amedi. Pesta-Esegu: luni-a, marti-a, mercuri-a, vineri-a si sambet'a la 7 o. du Pesta-Semlinu-Belgradu: luni-a, mercuri-a si sambet'a la 7 ore demin Pesta-Orsiov'a si Romania: mercuri-a la 7 demin. Esegu-Semlinu-Belgradu: marti-a, joi-a si sambet'a la 5 1/2 ore demin. Esegu-Orsiov'a si Romania: joi-a la 5 1/2 ore demin. Semlinu-Belgradu-Orsiov'a si Romania: joi sera si domineca deman. Baziasiu-Orsiov'a si Romania: vineri-a si sambet'a inainte de am. Orsiov'a-Romania: sambet'a si luni-a inainte de am. Jaurinu-Vien'a: in tote dilele la 8 ore sera. Pesta-Vien'a: in tote dilele la 6 ore sera. Esegu-Pesta: luni-a, mercuri-a, joi-a, vineri-a si sambet'a la 5 1/2 o. d. Belgradu-Semlinu-Pesta: marti-a, joi-a si sambet'a la 8 ore demin. Baziasiu-Belgradu-Semlinu: marti-a demin. si sambet'a dup am. Baziasiu-Belgradu-Semlinu si Pesta: sambet'a dup am. Orsiov'a-Belgradu-Semlinu: luni la amedi sambeta demin. Orsiov'a-Belgradu-Semlinu-Pesta: sambet'a demin. Galatinu-Orsiov'a-Belgradu-Semlinu: marti-a si joi-a demin. Galatinu-Orsiov'a-Belgradu-Semlinu-Pesta: marti-a demin. Sisecu-Semlinu: marti-a demin. Semlinu-Sisecu: vineri-a demin. Segedinu-Semlinu: mercuri-a si sambet'a demin. Semlinu-Segedinu: demine' si joi-a la mdi.

Vaporele accelerate pléca:

Pesta-Galati: luni-a la 7 ore demin. Baziasiu-Galati: marti-a si sambet'a la 9 ore demin. Galati-Pesta: vineri-a la 4 ore dupa am. Galati-Baziasiu: marti-a si vineri-a la 4 ore dp. am.

Navigatiunea pre Tis'a superioare.

Vaporele cu caletorii pléca

Tocaia-Ciapu: luni-a si joi-a inainte de am. dpa sos. tronului pestanu Tocaia-Nameni: joi-a innain. de am. dpa sosirea tren. pest. cam la 8 o. Nameni-Tocaia: sambet'a in diori. Ciapu-Tocaia: marti-a si sambet'a la 7 ore demin.